

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance, JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Jana Passera a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **R. K.**, zastoupeného JUDr. Jiřím Horákem, advokátem se sídlem Radlická 14 Anděl Park), Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2008, čj. OAM-2603/VL-07-P07-R2-2004, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 2. 2009, čj. 32 Az 26/2008 - 66,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému advokátu stěžovatele JUDr. Jiřímu Horákovi **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 5712 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové, který ji rozsudkem označeným v záhlaví zamítl.

Žalobce (stěžovatel) brojil proti rozsudku krajského soudu kasační stížností. Dovolal se stížných důvodů zejména podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem a podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tj. vad řízení spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty pro rozhodnutí byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Stěžovatel namítl, že krajský soud vyložil podmínku udělení azylu podle § 12 písm. b) velmi restriktivně v neprospěch stěžovatele, protože v napadeném rozhodnutí vyžaduje dosažení nedefinovaného charakteru a intenzity pronásledování, aniž by uvedl, jakého stupně by toto pronásledování mělo dosáhnout. V tomto ohledu považuje stěžovatel rozhodnutí krajského soudu za nepodložené. Krajský soud podle stěžovatele vyloučil možnost, aby pronásledování ze strany třetích osob mohlo být považováno za pronásledování. Krajský soud bezdůvodně odmítl zařadit jednání kadyrovských milic mezi důvody pronásledování

podle zákona o azylu. Z provedeného dokazování přitom vyplývá, že v zemi původu stěžovatele není možné dovolat se ochrany státní moci před pronásledováním kadyrovské milice. Stěžovatel k pojmu pronásledování odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 4. 2002, čj. 6 A 709/2001 - 21.

Dále stěžovatel namítl, že žalovaný nedostatečně a v jeho neprospěch zhodnotil situaci z pohledu možnosti stěžovatele uplatnit svá práva v zemi původu a bagatelizoval tvrzení stěžovatele. Pochybení žalovaného stěžovatel spatřuje rovněž v tom, že podle žalovaného je místem trvalého pobytu stěžovatele „bezpečný“ Dagestán, nikoliv Čečensko. Tento závěr nemá oporu ve spisu a žalovaný tím překročil meze správního uvážení, neboť ze skutečnosti, že stěžovatel pobýval několik let v Dagestánu, vyvodil, že je zde registrován k trvalému pobytu. To je však v rozporu s tvrzením stěžovatele a obsahem spisu. Stěžovatel je řádně registrován v Čečensku, přičemž žalovaný tvrzení stěžovatele o místě jeho trvalého pobytu nevyvrátil.

Stěžovatel krajskému soud rovněž vytkl, že se nezabýval otázkou, do jaké míry může správní orgán v rámci své diskreční pravomoci posoudit, zda stěžovatel splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu a zda v tomto ohledu nepřekročil meze správního uvážení. Krajský soud k této otázce konstatoval, že mezinárodní ochranu ve formě azylu či doplňkové ochrany nelze poskytnout, protože nejsou naplněny podmínky stanovené v příslušných ustanoveních zákona o azylu. Stěžovatel považuje přístup soudu k této otázce za formalistický. Krajský soud i žalovaný měli vzít v úvahu širší kontext udělení mezinárodní ochrany a ochrany práv dítěte ve smyslu Úmluvy o právech dítěte [pozn. NSS: *citovaná úmluva byla publikována sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí pod č. 104/1991 Sb. a pro Českou a Slovenskou Federativní Republiku vstoupila v platnost dne 6. 2. 1991, přičemž po jejím zániku do ní sukcedovala Česká republika*] podle článku 3 a 9 Úmluvy. Rozhodnutí žalovaného je podle stěžovatele v rozporu se závazkem České republiky podle článku 3 Úmluvy, neboť jeho tříletá dcera, která se narodila na území České republiky, bude v důsledku rozhodnutí žalovaného oddělena od rodičů.

Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti je její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Stěžovatel žádné konkrétní důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil, Nejvyšší správní soud se proto mohl otázkou přijatelnosti její kasační stížnosti zabývat pouze v obecné rovině za použití hledisek nastíněných např. v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39 (č. 933/2006 Sb. NSS).

Posuzováním relevance tvrzeného pronásledování se Nejvyšší správní soud již v minulosti zabýval, např. v rozhodnutí ze dne 29. 10. 2003, čj. 4 Azs 4/2003 - 68 (www.nssoud.cz), kde konstatoval, že pojem „odůvodněný strach z pronásledování“ (§ 12 písm. b) zákona o azylu) je neurčitý právní pojem, jehož definici neobsahuje žádný právní předpis. Soud v tomto případě přezkoumává, zda ve vztahu k danému pojmu byla uplatněna zásada materiální pravdy ukládající správnímu orgánu povinnost zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a zda na základě takto zjištěného stavu věci správní orgán dle logických pravidel

kvalifikovaně rozhodl.“. S ohledem na výše vymezené hranice soudního přezkumu nelze v rozhodnutích žalovaného a krajského soudu nalézt nezákonnost. Správní orgán se pečlivě zabýval konkrétní situací stěžovatele v Ruské federaci (zejména v republice Dagestán, jako zemi, kde stěžovatel po většinu svého života pobýval, neboť bylo prokázáno, že navzdory jeho tvrzení, že je Čečencem, nemá kromě několikaletého studijního pobytu a následného okrajového zapojení do druhé rusko-čečenské války, k Čečensku žádné osobní vazby) z hlediska podmínek udělení azylu, včetně okolností týkajících se možného návratu stěžovatele a celkového kontextu jeho osobního statusu, zahrnujícího otázky jeho národnosti. Správní orgán tak učinil na základě podkladů, které citoval ve svém rozhodnutí. Z rozhodnutí žalovaného i krajského soudu jsou patrné úvahy, kterými byli v průběhu řízení vedeni, a na základě jakých relevantních skutečností rozhodli, zejména za situace, kdy některá z tvrzení stěžovatele se ve světle důkazních prostředků shromážděných správním orgánem nejeví jako věrohodná. Ve správním řízení nebylo prokázáno, že by stěžovatel byl pronásledován z některého z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud připomíná, že skutečnost, že stěžovatel pomáhal v rusko-čečenské válce, není sama o sobě důvodem pro udělení azylu. Pouze pronásledování stěžovatele nebo obavy z pronásledování za okolností uvedených v zákoně o azylu, by bylo možno pokládat za kvalifikovaný důvod podle § 12 zákona o azylu. Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Pokud žadatel o udělení azylu není vystaven žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů, nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, přestože pochází ze země s nedemokratickým a autoritativním režimem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, čj. 3 Azs 303/2004 - 79, www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud opakovaně vyslovil, že institut azylu není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoliv surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (obdobně srov. také rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou v mezinárodním i vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, a je jím chráněna především nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv mohou být natolik závažné, že by na ně také bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Příkoří, jemuž se stěžovatel vycetováním z vlasti vyhýbal, tj. krátkodobé potíže se soukromou milicí „kadyrovci“ motivované snahou o získání finančního prospěchu, nelze z hlediska jeho intenzity ještě považovat za jev státní mocí přímo vyvolaný, tajně podporovaný, státními orgány vědomě trpěný či státní mocí záměrně nedostatečně potlačovaný ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu, jakkoliv by bylo svou povahou nezákonné (srov. rozsudek ze dne 22. 12. 2005, čj. 6 Azs 479/2004 - 41, www.nssoud.cz). Je-li důvodem žádosti o azyl obava z návratu do Ruské federace, v níž žadateli hrozí tzv. kadyrovská milice, tj. akty neprovozené státní mocí, přičemž žadatel o azyl se v domovském státě vůbec nepokusil svou situaci s pomocí státních orgánů řešit, pro poskytnutí azylu podle zákona o azylu není dán důvod (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2003, čj. 4 Azs 14/2003 - 48, www.nssoud.cz). Žalovaný proto správně dospěl k závěru o nesplnění důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o

azyly. Rovněž krajský soud nepochybil, pokud rozhodnutí žalovaného posoudil jako souladné se zákonem. Pouze na okraj Nejvyšší správní soud poznamenává, že nebyla-li žádost o azyl podána bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co stěžovatel byl zadržen po nelegálním překročení hranic do Rakouska a tamní policií s ohledem na jeho české vízum vrácen na území České republiky, svědčí to o její účelovosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, čj. 4 Azs 129/2005 - 54, www.nssoud.cz).

K námitce stěžovatele, stran pochybení krajského soudu spočívajícím v nedostatečném posouzení rozhodnutí žalovaného v otázce udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud odkazuje na meze soudního přezkumu takovýchto rozhodnutí, které vyložil např. v rozsudku ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003 - 48 (www.nssoud.cz). Krajský soud správně uzavřel, že rozhodnutí správního orgánu podle § 14 zákona o azylu podléhá soudnímu přezkumu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Nejvyšší správní soud již v minulosti vyslovil, že azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele, na jeho udělení není právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. Z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, čj. 5 Azs 105/2004 - 72 (www.nssoud.cz), plyne, že ustanovení humanitární azyl je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení. Správní uvážení nelze nahradit uvážením soudním, lze ovšem přezkoumat, zda uvážení nevybočilo z přípustných mezí. Nejvyšší správní soud žádné vybočení z mezí správního uvážení v rozhodnutí žalovaného neshledal (správní orgán úvahu nad humanitárním azylem provedl a žádné důvody pro jeho udělení neshledal). Stejně tak je rozhodnutí správního orgánu řádně odůvodněno i v části týkající se neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

Namít-li stěžovatel porušení článků 3 a 9 Úmluvy o právech dítěte, je třeba uvést, že tato námitka nemá svůj předobraz v řízení před krajským soudem, proto se jedná z pohledu přezkumu kasačním soudem o nový důvod kasační stížnosti, tj. důvod, který stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Takový stížní důvod je podle § 104 odst. 4 s. ř. s. obecně nepřípustný (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, čj. 7 Azs 329/2004 - 48, www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud ovšem dodává, že nepochybně stěžovatelem citovaná ustanovení Úmluvy (články 3 a 9), kterou je Česká republika vázána a jejíž ustanovení jsou soudy povinny respektovat (článek 10 Ústavy). Zájem dítěte podle Úmluvy je jedním z hledisek, která je nutno zohlednit při činnosti týkající se dětí, a státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, jsou povinny zajistit, aby dítě bylo chráněno před všemi formami diskriminace nebo tam specifikovaných trestání a aby dítě nemohlo být odděleno od svých rodičů proti jejich vůli, ledaže příslušné úřady na základě soudního rozhodnutí a v souladu s platným právem určí, že takové oddělení je potřebné v zájmu dítěte. Nejvyšší správní soud připomíná, že o žádosti dcery stěžovatele o udělení azylu bylo

rozhodnuto v samostatném řízení tak, že jí žalovaný rozhodnutím ze dne 26. 9. 2007, čj. OAM-560/VL-01-K04-2006, neudělil azyl podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona, Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 22. 5. 2008, čj. 32 Az 68/2007 - 5, zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného a Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 28. 11. 2008, čj. 8 Azs 39/2008-102, kasační stížnost proti rozsudku krajského soudu odmítl jako nepřijatelnou. Stejný výsledek mělo rovněž řízení o žádosti o mezinárodní ochranu partnerky stěžovatele. Z uvedeného zcela logicky vyplývá, že obavy stěžovatele z násilného oddělení dítěte od rodičů nejsou v daném případě na místě.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu skýtá dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti a nebyl shledán ani jiný důvod k přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nejvyšší správní soud v posuzované věci neshledal přesah vlastních zájmů stěžovatele ani pochybení v postupu krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Kasační stížnost proto odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s., podle nějž nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud určil odměnu advokáta částkou 2x 2100 Kč za dva úkony právní služby (převzetí a příprava věci a písemné podání soudu) a dále 2x 300 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Protože advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok o částku odpovídající dani, kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 8 věta druhá s. ř. s.). Částka daně, vypočtená podle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty činí 912 Kč. Částka 5712 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. července 2009

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu